

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Національний авіаційний університет
Освітня програма	21326 Міжнародні економічні відносини
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	292 Міжнародні економічні відносини

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Національний авіаційний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	21326
Назва ОП	Міжнародні економічні відносини
Галузь знань	29 Міжнародні відносини
Спеціальність	292 Міжнародні економічні відносини
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Мельник Тетяна Миколаївна, Омеляненко Віталій Анатолійович, Шаблюк Марія Володимирівна, Георгіаді Неллі Георгіївна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не було
Дати візиту до ЗВО	15.04.2021 р. – 17.04.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП https://nau.edu.ua/download/viddil%20litsenzuvannya%20ta%20akredita%20tsii/2021/21326%20%D0%9C%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D1%96%20%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D1%96%20%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D1%81%D0%B8%D0%BD%D0%B8_%20%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%D0%A1%D0%9E%20292%20%D0%B1%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D1%80%D0%B8.pdf

Програма візиту експертної групи http://fmv.nau.edu.ua/wp-content/uploads/2021/04/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B0_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%B0%D0%BA%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE%D1%97_%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B8%D0%B7%D0%B8_292.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОПП, що акредитується, та ЗВО загалом справили достатньо позитивне враження. Відповідність ОПП усім Критеріям була визначена на рівні В.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Цілі ОПП відповідають стратегії ЗВО, визначені з урахуванням позицій та потреб здобувачів, досвіду вітчизняних та іноземних ЗВО, враховують тенденції розвитку спеціальності та ринку праці. Обсяг ОП відповідає вимогам законодавства. ОП і навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів та набуття ними соціальних навичок (softs kills), що відповідають заявленим цілям. Правила прийому у ЗВО є чіткими та зрозумілими. Розроблено нормативне забезпечення визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, а також у неформальній та/або інформальній освіті. Методи навчання і викладання відповідають концепції студентоцентрованості, цілям ОП та програмним результатам навчання. Наявність електронного освітнього порталу забезпечує можливість зручного доступу до навчально-методичних матеріалів. Широкий спектр опитувань студентів щодо якості викладання та оприлюднення їх результатів на сайті НАУ. Участь НПП даної ОП у закордонних наукових конференціях та програмах стажування, наявність у них публікацій у періодичних виданнях, які індексуються у міжнародних наукометричних базах. Для проведення контрольних заходів використовуються як традиційні, так і інноваційні інформаційні технології. Популяризується політика дотримання академічної доброчесності. Відповідність професійної кваліфікації усіх НПП щодо фаховості викладання навчальних дисциплін ОП. Існування процедур проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад НПП. Співпраця із роботодавцями щодо організації та реалізації освітнього процесу. Стимулювання розвитку викладацької майстерності шляхом морального та матеріального заохочення НПП. Освітній процес є безпечним для здоров'я здобувачів. Доступ до інфраструктури є безкоштовним. Університет забезпечує підтримку студентів (освітню, інформаційну, консультативну, соціальну), розвиває інфраструктуру для задоволення потреб здобувачів з особливими освітніми потребами. Позитивною практикою ЕГ вважає наявність медичного центру НАУ, де надається висококваліфікована допомога здобувачам та викладачам. Наявність дієвої внутрішньої системи забезпечення якості ЗВО, яка передбачає взаємодію всіх членів академічної спільноти, структурних підрозділів та стейкхолдерів задля досягнення якості освітнього процесу та розвитку ОП. Уся інформація та нормативні документи щодо організації та реалізації ОП викладено на сайті, що забезпечує прозорість та публічність діяльності ЗВО.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Не проводяться анкетування серед роботодавців на предмет внесення ними пропозицій щодо удосконалення даної ОП. Рекомендовано такі опитування проводити регулярно (принаймні, раз на рік). На думку здобувачів, недостатнім є обсяг годин, відведених на практику, обмежений перелік дисциплін, що викладаються англійською мовою. На думку роботодавців, недостатнім є обсяг годин, відведених на вивчення англійської та другої іноземної мови. Рекомендовано переглянути можливість збільшення кількості годин і розширення переліку дисциплін, що викладаються англійською мовою. Механізм вибіркової потреби вдосконалення щодо надання більшої свободи здобувачам при виборі варіативних дисциплін. Рекомендовано надати можливість індивідуального вибору варіативних дисциплін і при цьому не збільшувати оплату за надання освітніх послуг. Кількість публікацій викладачів у періодичних виданнях, які індексуються в міжнародних наукометричних базах SCOPUS та Web of Science, потребує збільшення. Рекомендовано активізувати цей напрям роботи через участь викладачів у міжнародних конференціях. Під час оголошення конкурсу на заміщення вакантних посад НПП не зазначаються вимоги до кандидатів, зокрема щодо відповідності їх академічної та/або професійної кваліфікації запланованим для викладання ОК, необхідного для ОП досвіду практичної діяльності тощо. Рекомендовано під час оголошення конкурсу на заміщення вакантних посад НПП оприлюднювати такі вимоги. Відсутня участь у реалізації освітнього процесу фахівців-практиків, експертів галузі представників роботодавців. Рекомендовано залучати представників роботодавців для проведення практичних занять на постійній основі. Не здійснюється комплексне рейтингування НПП. Рекомендовано започаткувати процедуру рейтингового оцінювання професіоналізму та педагогічної майстерності викладачів, а результати розмішувати на офіційному веб-сайті НАУ. Корпус, в якому навчаються здобувачі за даною ОП, не повністю задовольняє потреби осіб з обмеженими можливостями. Рекомендовано удосконалити доступність навчального корпусу, зокрема за рахунок встановлення спеціально обладнаних санвузлів.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

ОПП «Міжнародні економічні відносини» розроблена у відповідності до Стратегії розвитку НАУ до 2030 р. (<https://nau.edu.ua/ua/menu/universitet/strategy-2030.html>) і Доктрини розвитку НАУ на 2015–2024 рр. (<https://nau.edu.ua/ua/menu/un%D1%96versitet/doktryna-rozvytku.html>). У відповідності до цих документів, місією НАУ є внесок у розвиток суспільства через генерацію нових знань та інноваційних ідей на засадах інтеграції та інтернаціоналізації освіти, досліджень і практики, надання високоякісних освітніх та науково-дослідних послуг громадянам України та іноземцям при підготовці фахівців авіаційної галузі. Стратегія ЗВО передбачає досягнення таких цілей: запровадження індивідуальних навчальних планів з персональними траєкторіями; інтеграція освітніх програм у світовий освітній простір; запровадження варіативних форм навчання, зокрема он-лайн, дистанційне, змішане, інклюзивне, в освітній процес; формування і розвиток простору неформальної освіти, особистісного розвитку і професійного становлення здобувачів. Оскільки, метою ОПП “Міжнародні економічні відносини” є підготовка висококваліфікованих фахівців, конкурентоспроможних на національному і міжнародному ринках праці, перш за все, в авіаційній галузі, то цілі ОП відповідають місії і стратегії ЗВО.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Під час зустрічей з викладачами та роботодавцями за даною ОП ЕГ вдалося з'ясувати, що жодних опитувань (анкетувань) на предмет внесення пропозицій щодо удосконалення даної ОП серед викладачів і роботодавців не проводилось. Свої пропозиції вони могли висловити лише в усній формі на засіданнях кафедри, де проводилось обговорення даної ОП. Так, у 2020 р. (протокол №8 від 13.05.20) на засіданні кафедри МЕВ і бізнесу були присутні такі представники роботодавців: Полянський О.Л. (керуючий партнер, RSM Consulting Ukraine), Щелкунов В.І. (д.е.н., проф., президент Українського національного комітету Міжнародної торговельної палати), Яремович П.П. (к.е.н., директор ТОВ ТД ГЕКСА - Україна), Головащук П. Й. (начальник департаменту кадрів Кабінету міністрів України) Гьокхан Демир (співзасновник, Українсько-турецький культурний центр «Сяйво»), а також здобувачі вищої освіти: Багдасарян Т.Г., Глуховська Б.В., Горобець О.Г., Кравчук С.П., Плахтій В.М. Були ухвалені рішення щодо приведення даної ОП до вимог стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»; щодо посилення практичної підготовки здобувачів вищої освіти ОПП МЕВ (на вимогу роботодавців); щодо збільшення кількості освітніх компонент в ОПП МЕВ (на вимогу здобувачів). У засіданні 2021 р. (протокол № 6 від 01.04.21) додатково взяли участь такі роботодавці, як Козаченко Р.П. (к.е.н., експерт з транспортного ціноутворення, міжнародна компанія «Cargill», керівник відділу трейдингу, міжнародна компанія «Кернел»), Титаренко Д.С. (начальник управління логістики, відповідальна особа за закупівлі ДП «Антонов»), Бондюк О.М. (директор ТОВ «Агрофірми «АГРОМАК»), Буковинський О.В. (виконавчий директор Лізингової компанії ТОВ «ЕСКА КАПІТАЛ»), Корольова А.С. (менеджер зі збуту електроенергії ТОВ «ЮНАЙТЕД ЕНЕРДЖІ»), Подолинна І.І. (менеджер фінансового відділу ТОВ «Тераса» (мережа IL Molino). Було ухвалено врахувати пропозиції та потреби стейкхолдерів і ввести в ОП дисципліни «Міжнародне економічне право» та «Міжнародне публічне і приватне право». На думку членів ЕГ, доцільним є опитування викладачів і роботодавців проводити регулярно (принаймні, раз на рік).

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Як зазначила гарант та викладачі за даною ОП, тенденції розвитку спеціальності враховуються через проходження стажувань викладачами; навчальної практики відвідування із здобувачами органів державного управління МЕВ, банків, міжнародних відділів підприємств. Тенденції розвитку спеціальності відображені в тематиці наукових досліджень здобувачів, тез конференцій, наукових статей тощо. Як зазначили роботодавці, на даний час необхідно враховувати такі тенденції розвитку ринку праці, як зростаючу потребу з боку бізнесу та органів державної влади України в економістах у сфері МЕВ із глибокими знаннями іноземної мови та аналітичним мисленням. Із ними

постійно контактує ЗВО з метою виявлення їх потреб та отримання інформації щодо тенденцій на ринку праці. Щодо галузевого контексту, то, як запевнило ЕГ керівництво ЗВО, підготовка здобувачів за даною ОП орієнтується на універсальність майбутніх фахівців із міжнародних економічних відносин, які можуть працювати на підприємствах як на національному, так і на міжнародному рівнях, перш за все, авіаційної галузі. Зміст дисциплін постійно оновлюється з огляду на перспективні напрями розвитку міжнародних відносин та з урахуванням сучасних тенденцій авіаційної галузі. Реалізацію регіонального аспекту засвідчує наявність серед здобувачів ОП мешканців багатьох регіонів України та іноземців. Як запевнили викладачі, у своїх дисциплінах вони намагаються враховувати не лише особливості національного законодавства та ведення бізнес-діяльності, але й закордонного досвіду, національних особливостей певних країн, регіонів світу. При формулюванні цілей та ПРН ОП вивчався досвід аналогічних програм інших ЗВО (ІМВ КНУ ім.Т.Шевченка, КНТЕУ, ЛНУ ім.І.Франка, ХНЕУ ім. С.Кузнеця, ХНУ ім. В.Н. Каразіна, ДНУ ім. О.Гончара та ін.). Також використано досвід таких закордонних ЗВО, як Школа Лестерського замку Університет Де Монфор (Великобританія) ОП «Economics and International Relations» – через застосування структурно-логічної послідовності ОК; Caucasus International University (Грузія), Празький університет економіки та бізнесу (Чехія) ОП «International and Diplomatic Studies», Варшавський університет (Польща) ОП «Міжнародні відносини», Ризький технічний університет (Латвія) ОП «Organization and Management of International Economic Relations» – при проектуванні змістовного наповнення ОК та формуванні переліку ОК вільного вибору.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Надана університетом ОП 2020 року повністю враховує положення чинного Стандарту вищої освіти за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» галузі знань 29 «Міжнародні відносини» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2020/03/292-mizhna-econom-vidnosyny-B.pdf>) і забезпечує досягнення передбачених ним програмних результатів навчання ПРН1-ПРН25 через обов'язкові компоненти ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Цілі ОПП відповідають стратегії ЗВО. Вони визначені з урахуванням позицій та потреб здобувачів, а також досвіду вітчизняних та іноземних ЗВО, що реалізують аналогічні програми. ОПП враховує тенденції розвитку спеціальності та ринку праці, про що свідчить зацікавленість роботодавців у підготовці фахівців за даною спеціальністю.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Не проводяться опитування (анкетування) серед викладачів і роботодавців на предмет внесення ними пропозицій щодо удосконалення даної ОП. Свої пропозиції вони можуть висловити лише в усній формі на засіданнях кафедри, де проводиться обговорення даної ОП. Рекомендовано розробити форми анкет окремо для викладачів і роботодавців і такі опитування проводити регулярно (принаймні раз на рік).

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Оскільки цілі ОПП відповідають стратегії ЗВО, визначені з урахуванням позицій та потреб здобувачів, а також досвіду вітчизняних та іноземних ЗВО, що реалізують аналогічні програми; ОПП враховує тенденції розвитку спеціальності та ринку праці, але не проводяться регулярні опитування серед викладачів і роботодавців з метою вивчення їх позицій і потреб при формуванні цілей програми, то ОП, що акредитується, відповідає Критерію 1 із відхиленнями, які не є суттєвими, та можуть бути виправленими у відповідності до рекомендацій.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОПП у кредитах ЄКТС складає 240 кредитів, що відповідає вимогам Стандарту вищої освіти України для першого (бакалаврського) рівня. Обсяг освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС), спрямованих на формування компетентностей, становить 180 кредитів. Обсяг кредитів, що відводиться на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти, складає 60 кредити або 25%. Після прийняття стандарту вищої освіти за спеціальністю «Міжнародні економічні відносини» у 2020 р. ЗВО привів ОП у відповідність до нього. Експертною групою встановлено, що загальний обсяг ОПП відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для рівня бакалавра та стандарту вищої освіти. Однак, під час зустрічей з фокус-групами здобувачами були висловлені пропозиції щодо збільшення годин виробничої практики, а роботодавці запропонували збільшити обсяг годин, відведених на вивчення англійської та другої іноземної мови, а також ОК12 “Економетрика”.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Ознайомлення із структурно-логічною схемою ОПП і підходом до її побудови під час зустрічі з гарантом і представниками академічної спільноти дозволяє зробити висновок про те, що у змісті ОПП загалом прослідковується логічна взаємопов'язаність освітніх компонентів. Так, на першому курсі здобувачі вивчають освітні компоненти гуманітарної складової ОП (ОК2 і ОК17), що забезпечує здатність вільно спілкуватись українською та іноземною мовами, а також історії української державності (ОК1) і філософії сталого розвитку (ОК3). Крім того, на першому курсі передбачено математичну підготовку здобувачів (ОК6), ознайомлення з економічними поняттями і категоріями (ОК5, ОК7-ОК9, ОК11), вивчення теоретичних основ МЕН (ОК4, ОК10). Це створює передумови якісного досягнення програмних результатів навчання. Заслужує на увагу наявність у структурі даної ОП трьох фахових практик: пропедевтичної (ОК25) - на 2-му курсі, перекладацької (ОК26) - на 3-му курсі та виробничої (ОК27) - на 4-му курсі. Обсяг усіх видів практики становить 18 кредитів ЄКТС. Також позитивною практикою є виконання наскрізних міждисциплінарних курсових проєктів зі сталого розвитку (протягом 3-5 семестрів), а також фахового курсового проєкту (протягом 6-7 семестрів). На зустрічах з ЕГ здобувачі запропонували розширити перелік дисциплін, що викладаються англійською мовою. У свою чергу, роботодавці рекомендували зменшити кількість теоретичних дисциплін, збільшивши кількість дисциплін практичного спрямування, а також ввести в ОП дисципліни «Міжнародне економічне право», «Міжнародне публічне і приватне право» і «Дипломатичний протокол та етикет».

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Проаналізувавши зміст ОП «Міжнародні економічні відносини», ЕГ дійшла висновку, що освітня програма містить у собі компоненти, які відповідають предметній сфері навчання. Так, економіка світогосподарських зв'язків розкривається у ОК4, ОК8, ОК9, ОК13, ОК14, ОК15, ОК16; закономірності формування та розвитку суспільних відтворювальних процесів у їх взаємозв'язку і взаємозалежності на основі міжнародної економічної діяльності розкривається у ОК7, ОК8, ОК10, ОК11, ОК12, ОК13; особливості міжнародного поділу праці та інституціонального механізму регулювання міжнародних економічних відносин в процесі їх трансформації розкривається у ОК5, ОК10, ОК11, ОК13, ОК15, ОК16, ОК23; особливості міжнародного економічного співробітництва знаходять своє відображення у ОК4, ОК9, ОК10, ОК11, ОК13, ОК14, ОК15, ОК16, ОК17-ОК22, ОК23, ОК24, ОК27.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Як запевнило керівництво ЗВО, формування індивідуальної освітньої траєкторії регулюється Положенням про формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів (https://nau.edu.ua/download/student/ind_trajectory/2021/2021_Положення%20про%20Інд%20осв%20траєкторію.pdf), Положенням про організацію освітнього процесу в НАУ (https://nau.edu.ua/site/variables/news/2020/2%20Лютий/2020.02.07%20Положення%20про%20організацію%20освітнього%20процесу%20в%20НАУ_2019.pdf), а також Положенням про індивідуальний навчальний план студента (https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Systema_QA/Documentacija_QA/05_03_2020/Polozhennya_pro_individualnij_navchalnij_plan_studenta_NAU_05_03_2020.pdf). Згідно з Положенням про формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів, формуються переліки рекомендованих та альтернативних вибіркових дисциплін, які затверджуються на засіданні випускової кафедри та розміщуються на її офіційному сайті для

ознайомлення з ними здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників та інших зацікавлених осіб. Вибіркова дисципліна (рекомендована чи альтернативна) вважається обраною у певному семестрі наступного навчального року для всіх здобувачів вищої освіти, які навчаються за даною освітньою програмою, якщо її обрали більшість зазначених здобувачів. Як зазначили під час зустрічей здобувачі за даною ОП, на факультеті зазвичай діє «груповий підхід» до вибору варіативних дисциплін, тобто вибіркові дисципліни обираються переважно студентською групою. Як вказується в даному Положенні, якщо здобувач за даною ОП виявив бажання вивчати вибіркову дисципліну з іншої ОП, то за його письмовою заявою на ім'я декана іншого факультету (директора інституту) та за погодження із завідувачами відповідних випускових кафедр щодо умов та порядку вивчення зазначеної дисципліни розпорядженням декана факультету (директора інституту) він може бути допущений до її вивчення. Але, як зазначив проректор з навчальної роботи Полухін А.В., це є можливим на засадах індивідуальних умов оплати здобувача. Експертна група дійшла висновку, що реалізація існуючого механізму вибірковості потребує вдосконалення щодо надання більшої свободи здобувачам при виборі варіативних дисциплін: надати можливість обирати їх індивідуально, а не більшістю. А також у разі індивідуального (а не групового) вивчення дисципліни не збільшувати оплату за надання освітніх послуг.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практична підготовка здобувачів у ЗВО здійснюється у відповідності до Положення про організацію освітнього процесу в НАУ (https://nau.edu.ua/site/variables/news/2020/2%20Лютий/2020.02.07%20Положення%20про%20організацію%20освітнього%20процесу%20в%20НАУ_2019.pdf). Розроблено та знаходиться на обговоренні Проект Положення про організацію та проведення практик здобувачів вищої освіти НАУ (https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Projekti/2020/Normativni_doc/18_03_2020/Polozhennya_pro_organizaciyu_ta_proveden_praktik_zdobuvachiv_VO_NAU.pdf). Документами, що регламентують діяльність студентів і керівників практики, є програми практик (<https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/47670>). У навчальному плані ОП передбачено 3 види практик: фахова пропедевтична практика (ОК25), фахова перекладацька практика (ОК26) та фахова виробнича практики (ОК27) по 6,0 кредитів ЄКТС/180 годин кожна. Як показало вивчення ОП та навчального плану, всі види практик формують значну частину ЗК (ЗК1-6; 10; 11; 14; 15) та ФК (ФК2; 5; 6; 11; 14; 15; 18; 19), передбачених ОП. Як запевнили ЕГ роботодавці, формулювання цілей і завдань практичної підготовки відбувається у тісній співпраці з ними. Базами практик виступають навчальні підрозділи ЗВО, підприємства та організації в Україні та за її межами. Практична підготовки студентів ЗВО відбувається на основі договірної співпраці (<http://fmv.nau.edu.ua/провідні-стейкхолдери-факультету-мі/> , http://fmv.nau.edu.ua/en/structure/departament_ua/k_mevb/prof-mozhluvosti/). Це дає підстави вважати, що практична підготовка здобувачів дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Як запевнили експертну групу здобувачі вищої освіти, роботодавці і викладачі, зміст ОПП дозволяє здобути через загальні ОК (ОК1, ОК2, ОК3, ОК17, ОК18) і через фахові ОК (ОК19-23, ОК26-27) такі соціальні навички, як здатність: до співпраці з діловими партнерами, до креативного мислення; уміння: формувати і висловлювати власну думку, вирішувати конфлікти, проявляти лідерські якості, приймати рішення, спілкуватись із представниками різних культур т ін. Крім того, соціальні навички формуються шляхом залучення здобувачів та викладачів до загальноуніверситетського проекту «SoftSkills», що діє в Інституті новітніх технологій та лідерства НАУ (<http://cnt.nau.edu.ua>): стартап-школа (<https://nau.edu.ua/ua/news/2021/3/startup-shkola-institutu-novitnih-tehnologiy-ta-liderstva-zapros hue-studentiv-nau.html> , <http://cnt.nau.edu.ua/uk/startup-shkola>), воркшопи англійської мови (<http://cnt.nau.edu.ua/uk/news/vorkshop-z-angliyskoyi-movy-25-02>), школа лідерства та громадянської свідомості (<http://cnt.nau.edu.ua/uk/news/startovala-shkola-liderstva-ta-gromadyanskoyi-svidomosti>). Також проводяться заходи НАУ-хаб (<http://aviator.nau.edu.ua/nau-hub/52-nau-hub-tseprostir-neformalnoi-osvity-v-nau>), публічні виступи здобувачів ОП (<http://fmv.nau.edu.ua/самореалізація-та-самоосвіта-міфи-як/>), спортивні заходи НАУ (<http://fmv.nau.edu.ua/розпочався-кубок-ректора-нау-з-міні-фу/>), здобувачі є учасниками молодіжного театру арт-студії Факультету міжнародних відносин «Склянка води» (<http://fmv.nau.edu.ua/афіша-склянка-води/>) тощо.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» відсутній. Як запевнила гарант, при розробці ОП використовувалися вимоги Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», Національного класифікатора України «Класифікатор професій» ДК 003:2010, Довідника кваліфікаційних характеристик професій та ін. Зміст ОП передбачає достатній обсяг ОК, спрямованих на формування необхідних фахових компетентностей та ПРН відповідно до професійної кваліфікації – фахівець із з міжнародних економічних відносин, асистент перекладача. Професійна кваліфікація здобувача ВО присвоюється

окремим рішенням екзаменаційної комісії на підставі: обрання дисциплін вільного вибору з навчального плану обсягом не менше 48 кредитів та професійного оволодіння відповідними компетентностями з середнім балом не нижче 75; проходження практик, передбачених навчальним планом, з балом не нижче 75; захист кваліфікаційної роботи з балом не нижче 75.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

У ЗВО розроблені Методичні рекомендації з розробки навчальних планів здобувачів вищої освіти в НАУ ([https://nau.edu.ua/site/variables/news/2021/3/2021_Метод.%20ореккоменд.%20орозробка%20планів%20\(2\).pdf](https://nau.edu.ua/site/variables/news/2021/3/2021_Метод.%20ореккоменд.%20орозробка%20планів%20(2).pdf)), у яких сформульовано вимоги щодо розподілу обсягу окремих ОК в ОП (у кредитах ЄКТС) із фактичним навантаженням здобувачів (включно із самостійною роботою), а також щодо розрахунку достатності навчального навантаження здобувачів відповідно до кількості кредитів та видів завдань. Загальна кількість ОК (навчальних дисциплін, курсових проєктів і практик) становить не більше 16-ти на навчальний рік. У випускному семестрі до ОК віднесені фахова виробнича практика та кваліфікаційна робота. На ОП «Міжнародні економічні відносини» використовуються такі види аудиторних занять, як лекції та практичні заняття. Максимальний загальний навчальний час здобувачів ВО протягом тижня з усіх видів навчальної роботи, включаючи самостійну, не перевищує 1,5 кредити ЄКТС або 45 годин (при шестиденному тижні). Загальна кількість годин аудиторних навчальних занять становить в середньому 38%. Більше 50% обсягу ОП спрямовано на забезпечення загальних та професійних компетентностей. З метою коригування фактичного навантаження здобувачів періодично проводиться їх опитування на загальноуніверситетському рівні (<https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/otsinyuvannya-rezultativ-yakosti-navchannya/>). Під час опитування здобувачів не було отримано зауважень стосовно їх перевантаження під час самостійної роботи. Це підтвердило достатність обсягу аудиторної та самостійної роботи, передбачених в ОПП.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

За даною освітньо-професійною програмою дуальна форма здобуття вищої освіти не проводиться, але ЗВО розглядає можливість запровадити її у майбутньому. Такі ж рекомендації висловлювали і роботодавці, зокрема Ноздратенко Д.С.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Обсяг освітньої програми відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для даного рівня вищої освіти. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності. ОПП передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softs kills), що відповідають заявленим цілям.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

На думку здобувачів, недостатнім є обсяг годин, відведених на практику, а також обмежений перелік дисциплін, що викладаються англійською мовою. На думку роботодавців, недостатнім є обсяг годин, відведених на вивчення англійської та другої іноземної мови. Рекомендовано переглянути можливість збільшення кількості годин, відведених на практику та вивчення іноземних мов, а також розширення переліку дисциплін, що викладаються англійською мовою. Реалізація існуючого механізму вибіркової потреби в удосконаленні щодо надання більшої свободи здобувачам при виборі варіативних дисциплін. Рекомендовано надати можливість індивідуального вибору варіативних дисциплін і при цьому не збільшувати оплату за надання освітніх послуг.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Оскільки обсяг ОПП відповідає вимогам законодавства, дозволяє здобувачам вищої освіти набувати соціальних навичок (soft skills), але мають місце незначні зауваження стосовно механізму вибірковості, а також рекомендації стейкхолдерів щодо структури і змісту ОП, то освітньо-професійна програма загалом відповідає Критерію 2, а виявлені експертною групою недоліки не є суттєвими та можуть бути виправленими у відповідності до рекомендацій.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому до Національного авіаційного університету у 2021 році (<https://pk.nau.edu.ua/pravylya-priyomu-2021>) затверджені Вченою радою Національного авіаційного університету, протокол № 11 від 22.12.2020 року і оприлюднені на офіційному сайті Приймальної комісії університету (<http://pk.nau.edu.ua>). Процедура вступу чітка, додатки до правил прийому містять інформацію про перелік конкурсних предметів та їх вагові коефіцієнти для вступу на освітню програму «Міжнародні економічні відносини» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (https://pk.nau.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/Dodatok_1_v10.pdf), а також перелік предметів ЗНО та фахового іспиту для вступу на освітню програму «Міжнародні економічні відносини» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за скороченим терміном навчання (https://pk.nau.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/Dodatok_2_v4.pdf). На офіційному сайті Приймальної комісії університету є розділ «Запитання / Відповіді» (<https://pk.nau.edu.ua/zapytannia-vidpovidi/>), анкета для абітурієнтів «Профорієнтаційний тест» (<https://pk.nau.edu.ua/Proforiyentatsiynuu-test>) та контактна інформація для зв'язку з фахівцем приймальної комісії. Програми фахових вступних випробувань для 2020 року для вступу на умовах скороченого терміну навчання є в наявності на сайті факультету міжнародних відносин (<http://fmv.nau.edu.ua/abiturienty/for-bachelors>).

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому на навчання за освітньою програмою наведені у правилах прийому до ЗВО (<https://pk.nau.edu.ua/pravylya-priyomu-2021>). У 2020 р. враховувалися результати ЗНО на відкриту пропозицію та на небюджетні пропозиції: 1) українська мова та література; 2) іноземна мова; 3) географія або математика. Мінімальний конкурсний бал вступу на спеціальність встановлений для даної спеціальності для всіх ЗВО – 140 балів. Перелік конкурсних предметів для вступу на дану ОП є загальним для всіх ЗВО України та у 2021 р. включає: українська мова та література (0,35), математика (0,35), історія України або іноземна мова, або біологія, або фізика, або хімія, або географія (0,2). Вага середнього балу документу про освіту - 0,1. На сайті факультету міжнародних відносин оприлюднено програму фахового іспиту для вступу на ОП за скороченим терміном навчання (<http://fmv.nau.edu.ua/abiturienty/for-bachelors>). Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми. Фактів вступу на ОП за скороченим терміном навчання не було.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Можливість визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО під час академічної мобільності, визначена у Положенні про порядок реалізації права на академічну мобільність у НАУ (http://cnt.nau.edu.ua/sites/default/files/polozhennya_18_07_19.pdf) та Положенні про організацію освітнього процесу в НАУ (https://nau.edu.ua/site/variables/news/2020/2%20Лютий/2020.02.07%20Положення%20про%20організацію%20освітнього%20процесу%20в%20НАУ_2019.pdf). Можливість визнання результатів навчання, отриманих під час академічної мобільності, визначена у п. 3.35 Положення про організацію та проведення поточного і семестрового контролю (https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Systema_QA/Documentacija_QA/05_03_2020/Polozhennya_pro_organ%D1%96zac%D1%96yu_ta_provedennya_potocznego_%D1%96%20semestrovogo_kontrolyu_05_03_2020.pdf). Відповідно до Положення здобувачі вищої освіти, які брали участь у академічній мобільності, мають право на перезарахування результатів їх успішного навчання, стажування, проведених наукових дослідженнях в інших ЗВО та наукових установах на підставі отриманих документів. Навчальні дисципліни, які не вивчалися здобувачем під час академічної мобільності, вважаються академічною заборгованістю та складаються в порядку, визначеному Положенням. В ході спілкування зі здобувачами з'ясовано, що вони знають про можливість визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності. Досвіду визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, на даній ОП немає (гарант відзначила, що такі випадки були на магістерському рівні). Проректор з міжнародного співробітництва та освіти Зарубінська І.Б., декан

факультету міжнародних відносин Волошин Ю.О. та здобувачі в ході зустрічей підтвердили, що ЗВО популяризує інтернаціоналізацію через інформування про міжнародні можливості у групах кафедр у соціальних мережах та представлення інтерв'ю зі здобувачами, які брали участь у програмах мобільності.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті визначені у п. 3.34 Положення про організацію та проведення поточного і семестрового контролю (https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Systema_QA/Documentacija_QA/05_03_2020/Polozhennya_pro_organ%D1%96zac%D1%96yu_ta_provedennya_potochnogo_%D1%96%20semestrovogo_kontrolyu_05_03_2020.pdf). Результати навчання осіб, які отримані у неформальному середовищі, можуть бути визнані за умови порівняльного аналізу освітньої програми та отриманими документами з результатами навчання, виконанням усіх обов'язкових видів індивідуальних завдань та проходженням підсумкового контролю з навчальної дисципліни для підтвердження рівня здобутих знань, умінь та інших компетентностей. Під час зустрічей з експертною групою здобувачі, НПП та адміністративний персонал відзначили широкі можливості неформальної освіти у НАУ, зокрема безкоштовні курси на платформі Coursera (<https://nau.edu.ua/ua/news/2020/berezen/bezkoshtovna-onlayn-osvita-na-platformi-coursera.html>), Стартап-школа (<http://cnt.nau.edu.ua/uk/startap-shkola>), воркшопи англійської мови (<http://cnt.nau.edu.ua/uk/news/vorkshop-z-angliyskoyi-movy-25-02>), Школа лідерства та громадянської свідомості (<http://cnt.nau.edu.ua/uk/news/startuvala-shkola-liderstva-ta-gromadyanskoyi-svidomosti>), НАУ-хаб – створене студентським самоврядуванням місце для навчання та саморозвитку поза заняттями (<http://aviator.nau.edu.ua/nauhubs/52-nau-hub-tseprostir-neformalnoi-osvity-v-nau>, <https://www.facebook.com/nauhubs>). Під час зустрічі зі здобувачами та гарантом підтверджено використання можливостей визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті через переліку завдань в рамках окремих тем навчальних дисциплін. У ході спілкування НПП та здобувачі підтвердили свою обізнаність щодо правил визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому до Національного авіаційного університету у 2021 році є чіткими та зрозумілими для абітурієнтів. Додатки до правил прийому містять інформацію про перелік конкурсних предметів та їх вагові коефіцієнти для вступу на ОП, а також перелік предметів ЗНО та фахового іспиту для вступу за скороченим терміном навчання. У ЗВО розроблено нормативне забезпечення визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, а також визнання результатів у неформальній та/або інформальній освіті. Здобувачі і НПП підтвердили свою обізнаність щодо особливостей та процедур визнання результатів навчання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Незважаючи на міжнародну орієнтацію ОП та наявність значних можливостей до періоду дії карантинних обмежень, досвіду визнання результатів навчання, отриманих в рамках міжнародної мобільності, на даній ОП немає. Експертна група рекомендує ЗВО активізувати процеси внутрішньої та міжнародної мобільності студентів і НПП з урахуванням карантинних обмежень, зокрема в онлайн-форматі, а також провести інформаційну роботу серед здобувачів щодо можливостей та переваг неформальної та інформальної освіти з точки зору досягнення програмних результатів навчання та формування індивідуальної освітньої траєкторії.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Враховуючи чіткі правила вступу на ОП, зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших навчальних закладах, і результатів, отриманих у неформальній й інформальній освіті, а також, з урахуванням певних недоліків, що стосуються необхідності активізації використання можливостей зарахування результатів, отриманих у в рамках міжнародної мобільності, неформальної та інформальної освіти, що не носять системного

характеру й можуть бути усунені, зважаючи на потенціал ЗВО, експертна група вважає, що ОП відповідає Критерію 3 за рівнем В.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Під час аналізу форм та методів навчання, які використовуються на ОП “Міжнародні економічні відносини” (очна денна, заочна), було проведено усне опитування студентів, які засвідчили, що програмні результати навчання за окремими компонентами ОП, в основному, досягаються методами, заявленими у звіті про самоаналіз у матриці відповідності (таблиця 3), а також забезпечені відповідними спеціальними матеріально-технічними та інформаційними засобами (таблиця 1). Також у ході інтерв'ювання було з'ясовано, що при викладанні на ОП використовуються як традиційні, так і сучасні активні методи навчання (семінари-дискусії, ділові ігри, кейс-стаді, робота в малих групах), які дозволяють розвивати набуті теоретичні знання з освітньої компоненти та перетворювати їх у практичні навички. Здобувачі мають доступ до навчально-методичних матеріалів, які розміщені на Навчальному порталі (<https://classroom.google.com/u/1/h?hl=ru>), а також доступні в силабусах дисциплін вільного вибору, які розміщені у каталогах дисциплін вільного вибору студентів на сторінці сайту НАУ (<https://nau.edu.ua/ua/menu/studentu/individualna-osvitnya-traektoriya/>). На зустрічі здобувачі вищої освіти Паньків Н.Р., Ващенко А.В., Кравчук С.П. підтвердили, що задіяні методи навчання і викладання відповідають концепції студентоцентрованості. Протягом навчального року серед студентів проводяться опитування щодо їх задоволеності якістю освітнього процесу. Звіти про результати опитувань на рівні університету та факультету наведені за посиланнями:

<https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/otsinyuvannya-rezultativ-yakosti-navchannya/>, <http://fmv.nau.edu.ua/мониторинг-якості-реалізації-освіти/> і свідчать про достатній рівень задоволеності здобувачів вищої освіти якістю викладання навчальних дисциплін та змістовим наповненням освітніх компонент навчального процесу. Проте, близько 30% опитаних незадоволені рівнем програмного забезпечення та рівнем оснащення лабораторій. Таким чином, форми та методи навчання і викладання відповідають заявленим у ОП цілям, дозволяють досягати програмних результатів навчання, узгоджуються із студентоцентрованим підходом та принципами академічної свободи. Рекомендовано, відповідно до побажань здобувачів, збільшити використання сучасних спеціалізованих комп'ютерних програм під час вивчення фахових дисциплін (для прикладу, ТМкарта - для оперативного і точного розрахунку тарифів, планування маршруту і навігації, Eurostat, WTO - для аналізу статистичних баз даних, у т.ч. з міжнародної торгівлі).

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Під час онлайн-зустрічей зі здобувачами вищої освіти та з представниками студентського самоврядування (Патланенко Б.Ю., Вакулєнко А.О., Кузьменко А.В.) було встановлено, що усі учасники освітнього процесу у доступній і зрозумілій формі за різними інформаційними каналами на безоплатній основі мають змогу отримати інформацію про цілі, зміст, освітні компоненти та програмні результати навчання на даній ОП (освітня програма розміщена у вільному доступі на сайті кафедри http://fmv.nau.edu.ua/structure/department_ua/k_mevb/mvirs_navmet_zabez/opp/). Студенти підтвердили, що, отримавши доступ до Навчального порталу (<https://classroom.google.com/u/1/h?hl=ru>), вони можуть ознайомитися зі змістом робочої програми освітньої компоненти та відповідним комплексом навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни, а також самостійно опрацювати лекційний матеріал, виконати завдання, пройти тестування. Це свідчить про ефективне застосування системи дистанційного навчання в освітньому процесі. У вільному доступі на сайті кафедри робочі програми навчальних дисциплін розміщуються за посиланням http://fmv.nau.edu.ua/structure/department_ua/k_mevb/subject/. На запит експертній групі було надано тимчасовий доступ до системи дистанційного навчання університету. Аналіз змісту робочих програм навчальних дисциплін та програм практик у системі Classroom та у Відомостях про самооцінювання ОП загалом дозволяє стверджувати, що здобувачі мають можливість самостійно ознайомитися із цілями, програмними результатами навчання, порядком та критеріями оцінювання у межах освітніх компонент. Крім того, під час аудиторних занять така інформація надається кожним викладачем на першому занятті з навчальної дисципліни та на кураторських зустрічах. Під час онлайн-зустрічей було з'ясовано, що здобувачі вищої освіти за ОП володіють інформацією про систему і критерії оцінювання знань. Надаються силабуси дисциплін вільного вибору, які розміщені у каталогах дисциплін вільного вибору студентів на сторінці сайту НАУ (<https://nau.edu.ua/ua/menu/studentu/individualna-osvitnya-traektoriya/>). Загалом форма силабусів є уніфікованою, лаконічною, інформативною та зручною для використання під час навчання.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Студенти, які навчаються за ОП «Міжнародні економічні відносини», поєднують навчання і дослідження, насамперед, через свою участь у науково-практичних конференціях різного рівня, наукових семінарах, форумах (всесвітній конгрес «Авіація у XXI столітті», «АВІА-2021», «ПОЛІТ. Сучасні проблеми науки», «Сучасні міжнародні відносини: актуальні проблеми теорії і практики», «Національні економічні стратегії розвитку в глобальному середовищі», англомовна студентська конференція «Молодь без кордонів – розбудова крос-культурної свідомості» тощо (http://fmv.nau.edu.ua/en/structure/department_ua/k_mevb/stud-nauka/), що знаходить своє продовження у наскрізних курсових проєктах і кваліфікаційних роботах. При кафедрі функціонує студентський науковий гурток «Сучасні проблеми світового господарства» (http://fmv.nau.edu.ua/structure/department_ua/k_mevb/stud-nauka/). Кафедра випускає науковий фаховий журнал «Стратегія розвитку України», в якому досліджуються актуальні проблеми соціально-економічної політики України, розвитку світового господарства в умовах глобалізації економіки (http://fmv.nau.edu.ua/structure/department_ua/k_mevb/journal/). НПП та здобувачі постійно публікують результати своїх наукових досягнень в монографіях, журналах, включених в науково-метричні бази даних, у наукових фахових виданнях України та інших (http://fmv.nau.edu.ua/en/structure/department_ua/k_mevb/mvirs_nauk_diialnist/, http://fmv.nau.edu.ua/en/structure/department_ua/k_mevb/mizhn-spivrob/). На кафедрі виконується науково-дослідна робота (держбюджетна (кафедральна) НДР № 12/15.01.01 «Глобальні пріоритети економічного розвитку України»), проте здобувачі вищої освіти залучаються до її виконання на безоплатній основі. Результатом поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП є призові місця здобувачів ВО у конкурсах студентських наукових робіт, стипендіальних програмах (http://fmv.nau.edu.ua/en/structure/department_ua/k_mevb/stud-nauka/, (<https://nau.edu.ua/ua/menu/science/konkursniy-vidbir-naukovih-proektiv-dlya-molodih-vchenih.html>). Таким чином, ЗВО загалом забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Під час онлайн-зустрічі з НПП, які забезпечують підготовку здобувачів за ОП, з'ясовано, що вони мають можливість оновлювати зміст освітніх компонентів на основі наукових досягнень і сучасних практик через підвищення кваліфікації, тренінги, стажування у вітчизняних та зарубіжних ЗВО. При цьому було зазначено, що провідні НПП кафедри щорічно оновлюють зміст навчальних дисциплін. Це знаходить відображення в робочих програмах, які оговорюються на засіданнях кафедри, НМР раді ФМВ (http://fmv.nau.edu.ua/en/structure/department_ua/k_mevb/subject/, <http://fmv.nau.edu.ua/science/scientific-and-methodological-work/>). За останні роки багато викладачів кафедри, які забезпечують освітній процес за ОП «Міжнародні економічні відносини», пройшли наукові стажування та підвищення кваліфікації за кордоном. Наприклад, Біла Світлана Олексіївна, д.н.держ.упр., к.е.н., професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин і бізнесу взяла участь у роботі: Міжнародної літньої школи Жана Моне «Європейські студії для сталого розвитку». Пічкурова Зоя Володимирівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин і бізнесу пройшла курс «Фінансування ЄС для транскордонного співробітництва». Сидоренко Катерина Вікторівна, к.е.н., доцент кафедри міжнародних економічних відносин і бізнесу пройшла: міжнародне практичне стажування у Малопольській школі державного управління Краківського економічного університету (Польща), дистанційне навчання в Університеті Каліфорнії в Ірвайні (University of California, Irvine). Вибірковий перегляд робочих програм навчальних дисциплін ОП виявив, що в них достатньо відображені наукові досягнення та сучасні практики відповідних галузей. Дисципліни, які викладають НПП переважно відповідають напрямам їх наукових інтересів, що сприяє якісному забезпеченню освітнього процесу за ОП.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Під час експертизи було з'ясовано, що навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності та відбуваються в університеті на підставі Стратегії інтернаціоналізації співробітництва в галузі освіти НАУ (http://imco.nau.edu.ua/wp-content/uploads/2019/05/internationalization_strategy.pdf) та положенням про навчання іноземних громадян в НАУ (<https://nau.edu.ua/site/variables/news/2020/Березень/Положення%20про%20порядок%20організації%20набору%20ота%20навчання%20іноземних%20громадян%20у%20НАУ.pdf>). Також кафедра наладила взаємодію з великою кількістю міжнародних партнерів серед закордонних закладів вищої освіти, зокрема: Європейська організація публічного права, «ЄС-і» – інформаційний пункт Європейського Союзу, Кавказький університет (Грузія), Університет Грузії (Грузія), Аланія Алаадін університет Кейкубат (Туреччина), Інститут імені Юнуса Емре (Туреччина), Лодзинський технічний університет (Польща), Політехнічний університет Томар (Португалія), Університет Кадіса (Іспанія), Кавказький міжнародний університет (Грузія), Інститут менеджменту інформаційних систем (Латвія), Ерзінджанський університет імені Біналі Йилдирим (Туреччина), Університет імені Сулеймана Деміреля (Туреччина), Середземноморський університет Албанії (Албанія), Університет м. Клягенфурт (Австрія), Нанкайський центр з вивчення іноземних мов (Китай), Казахський державний юридичний університет імені М.С.Нарикбаєва (Казахстан). Здобувачі вищої освіти беруть участь у програмах міжнародної академічної мобільності, наприклад: Арабаджи Владислав, здобувач ВО спеціальності «Міжнародні економічні відносини» у 2 семестрі 2019-2020 навчального року пройшов закордонне стажування за програмою «Еразмус+» в університеті м. Кадіс (Іспанія) (University of Cadiz – <https://www.uca.es>); Ващенко Алла, здобувач ВО спеціальності «Міжнародні економічні відносини» пройшла закордонне стажування за міжнародною програмою стажувань AIESEC на тему «Leadership Development Experience» з 27.01.2020 р. по 09.03.2020 р.

(http://fmv.nau.edu.ua/en/structure/department_ua/k_mevb/mizhn-spivrob/). Під час зустрічі із здобувачами вищої освіти з'ясовано, що на ОП відсутня практика навчання за програмами «подвійного диплому», «спільного диплому», а студенти не обізнані стосовно реалізації таких можливостей.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Методи навчання і викладання відповідають концепції студентоцентрованості, заявленим в ОП цілям, дозволяють досягати програмних результатів навчання. Інформування здобувачів вищої освіти щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання організовано належним чином і відбувається своєчасно. Наявність електронного освітнього середовища (навчального порталу університету), що забезпечує можливість зручного доступу до навчально-методичних матеріалів і створює умови для самостійної роботи здобувачів вищої освіти. Широкий спектр опитувань студентів щодо якості викладання навчальних дисциплін та інших аспектів навчання (зокрема, актуальних на сьогодні питань організації освітнього процесу в умовах карантину) та оприлюднення звітів про результати таких опитувань на сайті НАУ. Присутність науково-дослідної складової у викладанні та навчанні за ОП. Участь НПП, що залучені до реалізації ОП, у закордонних наукових конференціях та програмах стажування, а також наявність у них публікацій у періодичних виданнях, які індексуються у міжнародних наукометричних базах, включно з Web of Science.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Здобувачі висловили думку щодо недостатньої кількості годин, передбачених на вивчення іноземних мов, та необхідності збільшення кількості фахових дисциплін, що викладаються іноземними мовами, а також поглиблення використання сучасних спеціалізованих комп'ютерних програм під час вивчення відповідних дисциплін, зокрема бухгалтерського обліку. Рекомендовано узгодити зі здобувачами оптимальну кількість годин для поглибленого вивчення англійської мови та перелік фахових дисциплін, що мають викладатися іноземними мовами; встановити та вивчати спеціалізовані програм в межах відповідних компонент ОП (зокрема, програми 1С та ін.). Здобувачі висловили думку щодо недостатньої кількості годин, передбачених на вивчення іноземних мов, та необхідності збільшення кількості фахових дисциплін, що викладаються іноземними мовами, а також поглиблення використання сучасних спеціалізованих комп'ютерних програм під час вивчення відповідних дисциплін, зокрема бухгалтерського обліку. Рекомендовано узгодити зі здобувачами оптимальну кількість годин для поглибленого вивчення англійської мови та перелік фахових дисциплін, що мають викладатися іноземними мовами; встановити та вивчати спеціалізовані програм в межах відповідних компонент ОП (зокрема, програми 1С та ін.). Кількість публікацій викладачів у періодичних виданнях, які індексуються в міжнародних наукометричних базах SCOPUS та Web of Science, потребує збільшення. Рекомендовано активізувати цей напрям роботи через участь викладачів у міжнародних конференціях, матеріали яких індексуються у міжнародних наукометричних базах. Залучення здобувачів даної ОП до кафедральної науково-дослідної роботи (держбюджетна (кафедральна) НДР № 12/15.01.01 «Глобальні пріоритети економічного розвитку України») на безоплатній основі. Рекомендовано знайти можливість участі здобувачів у НДР на платній основі.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Оскільки у навчальному процесі залучаються як традиційні, так і інноваційні методи та форми навчання, здобувачі та викладачі залучені до науково-дослідницької роботи у ЗВО, а той факт, що, на думку здобувачів, має місце недостатня кількість годин, передбачених на вивчення іноземної мови за даною ОП, може бути компенсовано наявністю в навчальному плані навчальної перекладацької практики та суттєво не впливає на результати навчання, то освітня програма загалом відповідає критерію 4 із незначними недоліками, які можуть бути усунені відповідно до наданих рекомендацій.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для

окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Підсумковий контроль охоплює семестровий контроль та підсумкову атестацію і здійснюється згідно з Положенням про організацію та проведення поточного і семестрового контролю (https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Systema_QA/Documentacija_QA/05_03_2020/Polozhennya_pro_organizaciyu_ta_provedennya_potochnogo_i%20semestrovogo_kontrolyu_05_03_2020.pdf) у відповідності до програмних результатів ОП. Система оцінювання результатів навчання передбачає визначення якості виконаних здобувачем вищої освіти усіх запланованих видів навчальних робіт і рівня набутих ним знань та вмінь шляхом оцінювання результатів, досягнутих під час поточного (модульного) та семестрового (підсумкового) контролю. Зміст навчальної дисципліни, види обов'язкових індивідуальних робіт, форми поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти та критерії їх оцінювання визначає робоча програма навчальної дисципліни, що розробляється відповідно до Методичних рекомендацій до розроблення та оформлення робочої програми навчальної дисципліни для очної та заочної форм навчання (https://nau.edu.ua/download/education/polozhennya/Метод%20ореком_робочі%20програми%20навч.дисципліни_де_н.заоч.ф.н..pdf). На сайті кафедри (http://fmv.nau.edu.ua/structure/department_ua/k_mevb/subject/) та у системі Google Classroom доступні робочі програми навчальних дисциплін, які включають форми контролю і критерії оцінювання результатів навчання. Експертній групі було надано доступ до системи дистанційного навчання Google Classroom, за допомогою чого було підтверджено доступність інформації про контрольні заходи та критерії оцінювання. Здобувачі підтвердили, що інформування про контрольні заходи здійснюється заздалегідь, зокрема через систему дистанційного навчання Google Classroom, а також через інші канали зв'язку. Під час спілкування зі здобувачами освіти встановлено, що форми контролю є чітко прописаними і зрозумілими. Позитивним фактом, що є підтвердженням ефективності форм контролю, є відсутність апеляцій під час проведення підсумкового контролю. Здобувачі висловили побажання щодо використання електронного журналу з метою своєчасного інформування про результати поточного оцінювання.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

В ОП «Міжнародні економічні відносини» 2020 р. (https://drive.google.com/file/d/1pXVZ_lZao2XiohJM6XnoPx1fYoQS1BKj/view) визначено, що атестація випускників здійснюється відповідно до Стандарту вищої освіти за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у формі публічного захисту (демонстрації) кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота передбачає самостійне розв'язання складної задачі або комплексної проблеми у сфері міжнародних економічних відносин, що супроводжується проведенням досліджень та/або застосуванням інноваційних підходів та характеризується невизначеністю умов і вимог. У кваліфікаційній роботі не повинно бути академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації та списування. Кваліфікаційна робота має бути розміщена на сайті закладу вищої освіти або його структурного підрозділу, або у репозитарії закладу вищої освіти. Процедури проведення атестації регулюються Положенням про атестацію випускників Національного авіаційного університету освітньо-кваліфікаційних рівнів (освітніх ступенів) бакалавра, спеціаліста, магістра (https://nau.edu.ua/site/variables/docs/docsmenu/uchebniy%20process/polozhennya/Polozhennia_pro_atestatsiyu_vypusknykiv_VP.pdf), а також Положенням про дипломні роботи (проекти) випускників національного авіаційного університету (<https://nau.edu.ua/site/variables/news/2017/12/Положення%20про%20дипломні%20роботи%202017.pdf>).

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Доступність правил проведення контрольних заходів забезпечується шляхом оприлюднення графіку навчального процесу, розкладу консультацій викладачів, заліків, екзаменів у відкритому доступі на офіційному веб-сайті факультету (<http://fmv.nau.edu.ua/en/student/lessons-schedule>), робочих програм навчальних дисциплін на сайті кафедри (http://fmv.nau.edu.ua/structure/department_ua/k_mevb/subject/) та у системі Google Classroom. Робочі програми навчальних дисциплін включають форми контролю і критерії оцінювання результатів навчання. Експертній групі було надано доступ до системи дистанційного навчання Google Classroom, що дало змогу підтвердити доступність інформації про контрольні заходи та критерії оцінювання. Оцінювання здобувачами рівня об'єктивності оцінювання навчальних досягнень включено до опитувань в рамках моніторингу якості реалізації освітніх програм факультету міжнародних відносин НАУ (<http://fmv.nau.edu.ua/моніторинг-якості-реалізації-освітн/>). Зокрема, за результатами опитування у січні 2021 р. (<http://fmv.nau.edu.ua/wp-content/uploads/2021/04/Результати-опитування-здобувачів-ВО-щодо-якості-реалізації-ОП-ФМВ-січень-2021.pdf>) понад 90% здобувачів ОП «Міжнародні економічні відносини» оцінили об'єктивність оцінювання навчальних досягнень на високому та достатньому рівні. Об'єктивність забезпечується використанням комп'ютерних технологій та проведенням контрольних заходів в письмовій формі. Усі форми контролю проводяться з дотриманням принципів академічної доброчесності (<https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/akademichna-dobrochestnist/>). На іспиті мають право бути присутніми представники Студентської Ради. Після оголошення оцінки іспиту здобувач ВО має

право переглянути оцінювання роботи. Положенням про організацію та проведення поточного і семестрового контролю

(https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Systema_QA/Documentacija_QA/05_03_2020/Polozhennya_pro_organizaciju_ta_provedennya_potochnogo_i%20semestrovogo_kontrolyu_05_03_2020.pdf) визначено порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження. Здобувачі в ході зустрічі продемонстрували експертній групі обізнаність з ним.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

У ЗВО визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності. Відповідні нормативні документи щодо академічної доброчесності представлені на сайті університету у розділі «Академічна доброчесність» (<https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/akademichna-dobrochestnist/>). У ЗВО прийнято Кодекс честі науково-педагогічного працівника та Кодекс честі студента НАУ (<https://nau.edu.ua/ua/menu/navchannya/kodeks-chesti-naukovo-pedagogichnogo-pratsivnika-i-studenta-nau>) та низку документів щодо політики, стандартів і процедур дотримання академічної доброчесності, зокрема Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату в НАУ (<https://nau.edu.ua/site/variables/news/2018/12/Polozhennia%20plagiat.pdf>) та Порядок перевірки академічних та наукових текстів на плагіат (<https://nau.edu.ua/site/variables/news/2018/12/poriadok.pdf>). Аналітичний звіт щодо впровадження системи академічної доброчесності в НАУ та висновки щодо подальшої популяризації академічної доброчесності представлені за посиланням: <https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/akademichna-dobrochestnist/analitichnij-zvit-shhodo-vprovadzhennya-sistemi-akademichnoi-dobrochestnosti-v-nacjonalnomu-aviacijnomu-universitet.html>. В ході спілкування з НПП та здобувачами підтверджено їх обізнаність зі стандартами і процедурами дотримання академічної доброчесності, зокрема було відзначено проведення відповідних заходів за участю кураторів та представників академічної спільноти. Здобувачі відзначили, що вони є підписантами Декларації про дотримання академічної доброчесності здобувача вищої освіти НАУ (https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/qadobrochestnist/29_05_2020_Deklaraciya/Deklarac%D1%96bua%20pro%20dotrimannya%20akadem%D1%96chnoi%20dobrochestnost%D1%96%20zдобувача.docx). У ЗВО для виявлення порушень академічної доброчесності використовуються спеціалізовані програмні продукти. Експертній групі надано договір про співпрацю з компанією ТОВ «Антиплагіат» щодо використання програмного продукту «Unicheck». На сторінці (<https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/akademichna-dobrochestnist>) представлено звіти про перевірку кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти на наявність ознак плагіату.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

У ЗВО для проведення контрольних заходів використовуються як традиційні, так і інноваційні інформаційні технології. Інформація про контрольні заходи є доступною та зрозумілою для здобувачів. Проводиться моніторинг оцінювання здобувачами рівня об'єктивності оцінювання навчальних досягнень. У ЗВО приділяється значна увага популяризації та нормативному забезпеченню політики дотримання академічної доброчесності. Процедури дотримання академічної доброчесності спрямовані на попередження академічної недоброчесності як здобувачів, так і викладачів. Випадків порушення принципів академічної доброчесності, оскарження результатів оцінювання та конфліктних ситуацій на даній ОП не було.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

На думку здобувачів, система інформування про результати оцінювання за поточним контролем потребує удосконалення. Рекомендовано використання електронного журналу з метою своєчасного інформування про результати поточного оцінювання.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Оскільки в НАУ діють положення, що регулюють оцінювання знань здобувачів та апеляцію результатів навчання, а також питання забезпечення академічної доброчесності; у робочих програмах за ОК представлені форми контролю та чітко прописані критерії оцінювання результатів навчання, інформування про форми контролю та критерії оцінювання відбувається своєчасно, здобувачі обізнані в питаннях академічної доброчесності завдяки популяризації ЗВО відповідних принципів, однак, інформування про результати оцінювання за поточним контролем, на думку здобувачів, має бути удосконалено, то ОП та освітня діяльність за даним критерієм загалом відповідають критерію на рівні В.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Академічна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації ОП, згідно наданої інформації про пункти відповідності ліцензійним умовам, загалом дає можливість забезпечити досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання. Це було з'ясовано ЕГ безпосередньо під час проведення акредитації та з отриманої відповіді на запит щодо відповідності НПП вимогам постанови КМУ від 30.12.2015 №1187 на основі вивчення інформації про базову освіту, науковий ступінь, вчене звання, стаж роботи, а також за результатами аналізу публікаційної активності НПП й проходження ними фахового підвищення кваліфікації протягом останніх 5 років. Слід відмітити, що окремі викладачі, що задіяні до реалізації ОП, мають публікації у періодичних виданнях, які індексуються у міжнародних наукометричних базах, зокрема Web of Science. (Біла С.О., Сідоркіна О.М., Шоліна Т.Г., Кравченко В.І.). Проте, професійна кваліфікація (досвід професійної діяльності у відповідній сфері) викладацького складу програми є недостатньою. ЕГ було з'ясовано, що практичний досвід роботи за фахом мають лише Біла С.О., Балабанова Г.П. Колодко С.А., Степанов О.П. За ОП не проводяться заняття із спеціальних дисциплін іноземною мовою. В цілому, публікації викладачів корелюють зі змістом навчальних дисциплін. Це дозволяє ЕГ підтвердити їх відповідність професійній кваліфікації для забезпечення цілей та програмних результатів навчання за ОП МЕВ

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

У ЗВО існує чітка процедура проведення конкурсного відбору на заміщення вакантних посад академічного персоналу. Вона формується у відповідності до Порядку проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад НПП та укладання з ними трудових договорів (контрактів) у НАУ (<http://vchenarada.nau.edu.ua/konkurs/poryadok-provedennya/>), введеного в дію 06.10. 2020 р. Тут визначено загальні положення, процедуру оголошення конкурсу, кваліфікаційні вимоги до претендентів на різні посади, попереднє обговорення та розгляд кандидатур претендентів у трудових колективах, особливості приймання документів на участь у конкурсі, процес обрання претендентів, умови укладання трудового договору. Детальний опис процесів сприяє прозорості конкурсного добору викладачів. Однак, за усіма вакансіями відсутні цілеорієнтовані вимоги для ОП щодо основних освітніх компонент для викладання, досвіду практичної діяльності НПП у відповідній професійній сфері та ін. Процедури конкурсного добору НПП загалом дозволяють забезпечити необхідний рівень професіоналізму претендентів для успішної реалізації освітньої програми. Але існують резерви для удосконалення цього процесу, зокрема необхідно чітко визначити вимоги, що висуваються до викладачів даної ОП (практичний досвід роботи, періодичність підвищення кваліфікації, наявність публікацій за тематикою навчальних програм дисциплін, навички роботи з відповідними програмними продуктами тощо) та оприлюднювати їх при оголошенні конкурсу на заміщення вакантних посад професорсько-викладацького складу.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

ЗВО практикує залучення роботодавців до організації практик, існує низка домовленостей та договорів з базами практик для здобувачів вищої освіти на 2021р. (ТОВ "Континент Х", ТОВ "Інститут новітніх технологій в освіті", Інститут політико-правових та релігійних досліджень, МГО "Українсько – лівійський інститут проблем розвитку демократій", ТОВ "Енергія третього тисячоліття". Роботодавці ознайомлені із можливостями внесення змін у навчальні плани, зацікавлені приймати на практику здобувачів вищої освіти означеної ОП, поінформовані щодо можливостей рекомендувати необхідні зміни у ОП та навчальному плані. Усе це було підтверджено на зустрічі експертної групи із представниками роботодавців: Бондюком О. М. (директор, ТОВ «Агрофірма «АГРОМАК»), Буковинським О.В. (виконавчий директор, Лізингова компанія ТОВ «ЕСКА КАПІТАЛ»), Гьокханом Демиром (співзасновник, Українсько-турецький культурний центр «Сяйво», відповідальний за поглиблення міжнародних економічних, наукових і культурних зв'язків), Ткаченко О. В. (керівник відділу продажу, ТОВ «Консалтингова компанія "СІДЖОН"»), Яремівичем П. П. (директор, ТОВ «Торговий Дім «ГЕКСА-Україна», к.е.н., доцент кафедри економіки та менеджменту Університету сучасних знань. Загалом залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу на освітній програмі має системний та різноплановий характер.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Участі у реалізації освітнього процесу на ОП фахівців-практиків, експертів у галузі та представників-роботодавців на постійній основі та на умовах трудових відносин не виявлено. Але ЗВО їх періодично запрошує для певних тематичних лекцій, тренінгів та майстер-класів. Зокрема, керівник комунікаційної команди Офісу Віце-прем'єрки з питань європейської та євроатлантичної інтеграції Оксана Сікора провела майстер-клас для студентів Факультету міжнародних відносин. Захід організовано в рамках співпраці керівництва ФМВ з об'єднанням професійних HR-фахівців, які працюють в державному секторі «HR GOV Club»; головний експерт Женевського центру безпекової політики Філіпп Флурі провів онлайн-лекцію. Попри те, опитування студентів вказало на їх бажання щодо більшого залучення професіоналів-практиків до аудиторних занять. Доречність цього підтверджує і наявність незначної кількості НПП із певним професійним досвідом роботи у сфері викладання ОК. Деякі представники роботодавців позитивно б сприйняли потенційну пропозицію від НАУ щодо працевлаштування за сумісництвом або на умовах погодинної оплати праці. Крім того, на зустрічі з роботодавцями була схвально сприйнята пропозиція ЕГ щодо можливості укладання охочими студентами комерційних угод на практичну підготовку (із забезпеченням їм мотивованого наставництва з боку підприємства під час проходження виробничих практик). Таким чином, залучення до аудиторних занять професіоналів-практиків на регулярній основі є одним зі шляхів покращення якості ОП.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Положення про підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників НАУ (https://nau.edu.ua/site/variables/news/2018/5/2_Положення%20про%20підв%20кваліф_акт.pdf) є основним документом, що регулює процес професійного розвитку викладачів університету. Згідно з цим Положенням між НАУ та суб'єктом підвищення кваліфікації укладається договір, що передбачає стажування одного чи декількох працівників. Аналіз засвідчив, що всі НПП освітньої програми здійснили цей процес протягом останніх 5 років. При цьому він відбувався у різних формах (удосконалення як фахових компетентностей, так і педагогічної майстерності), у різних організаціях та установах (ЗВО, ГО, НДІ, підприємства та ін.) та у різних країнах (Україна, Польща, Словачка Республіка та ін.). В НАУ функціонує Центр організаційного розвитку та лідерства, сектор академічної мобільності. НАУ сприяє проходженню стажувань в межах міжнародних програм академічної мобільності. Є можливість підвищити кваліфікацію у відповідності до двосторонніх угод про співпрацю. Під час інтерв'ювання викладачі загалом засвідчили задоволеність існуючою системою планування та підтримки професійного розвитку у ЗВО, а також підтвердили її ефективність для підвищення якості викладання. Однак, за даною ОП експертній групі вдалось встановити, що в університеті не здійснюється комплексного рейтингування НПП.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Викладачі ЗВО активно залучаються до майстер-класів, які на безоплатній основі організовує та проводить ІНТЛ НАУ. У процесі спілкування з фокус-групою викладацького персоналу було підтверджено існування в університеті системи матеріального стимулювання. Так, викладачі отримують премії у розмірі 5000 грн за публікації у Web of Science та Scopus. Система заохочення НПП нематеріального характеру реалізується через нагородження грамотами, подяками від завідувача кафедри, декана, ректора в залежності від рівня внеску в розвиток ЗВО та представлення до заохочувальних відзнак МОН України. Для стимулювання розвитку майстерності викладачів в університеті запроваджено низку конкурсів, зокрема, конкурс на кращі підручники, що є додатковим стимулом НПП до вдосконалення професійних навичок викладацької діяльності.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Відповідність професійної кваліфікації усіх НПП щодо фаховості викладання навчальних дисциплін ОП. Існування процедур проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад НПП. Співпраця із роботодавцями щодо організації та реалізації освітнього процесу. Сприяння професійному розвитку викладачів у співпраці ЗВО із іншими організаціями у різних формах та у різних країнах. Стимулювання розвитку викладацької майстерності шляхом морального та матеріального заохочення НПП

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Під час оголошення конкурсу на заміщення вакантних посад НПП не зазначаються цілеорієнтовані для ОП вимоги до кандидатів, зокрема щодо відповідності їх академічної та/або професійної кваліфікації запланованим для викладання освітнім компонентам, необхідного для програми досвіду практичної діяльності претендента за певними дисциплінами тощо. Рекомендовано під час оголошення конкурсу на заміщення вакантних посад НПП оприлюднювати цілеорієнтовані для ОП вимоги до кандидатів, зокрема щодо відповідності їх академічної та/або професійної кваліфікації запланованим для викладання освітнім компонентам, необхідного для програми досвіду практичної діяльності претендента за окремими дисциплінами тощо. Відсутня участь у реалізації освітнього процесу на ОП фахівців-практиків, експертів галузі та представників-роботодавців на постійній основі. Рекомендовано залучати представників роботодавців для проведення практичних занять на постійній основі (трудові та інші відносини). В університеті не здійснюється комплексне рейтингування НПП, практикується тільки анкетування здобувачів вищої освіти. Рекомендовано започаткувати процедуру рейтингового оцінювання професіоналізму та педагогічної майстерності викладачів, систематично розміщувати результати щорічного оцінювання науково-педагогічних працівників на офіційному веб-сайті НАУ.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Рівень професійної кваліфікації викладачів за ОП МЕВ щодо відповідності підпунктів “пункту 30 Ліцензійних умов...” через механізми стажування та наукові публікації є достатнім для забезпечення досягнення програмних цілей і результатів навчання, а фрагментарна участь роботодавців у проведенні практичних занять та лекцій, на думку ЕГ, може бути виправлене шляхом залучення їх у штат на умовах сумісництва. Оприлюднення на сайті у відкритому доступі цілеорієнтованих для ОП вимог до кандидатів щодо відповідності їх академічної та/або професійної кваліфікації запланованим для викладання освітнім компонентам та запровадження на факультеті щорічного комплексного рейтингування викладачів дозволить покращити якісну складову ОК. Виходячи з викладеної інформації та підтверджених фактів, програма відповідає критерію 6, а зазначені недоліки є несуттєвими.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

За результатами проведення зустрічей та огляду матеріальної бази доведено, що для реалізації ОП “Міжнародні економічні відносини” в НАУ наявна та використовується достатня навчально-методична та матеріально-технічна база. У ЗВО функціонує Науково-технічна бібліотека та репозитарій (<http://www.lib.nau.edu.ua/main/>, <https://nau.edu.ua/ua/menu/science/institutional-repository.html>). Як зазначають студенти, ці ресурси є достатніми для забезпечення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання, проте, сам сайт Науково-технічної бібліотеки є застарілим. Учасники навчального процесу мають вільний та безкоштовний доступ до бібліотеки, проте, як зазначила представниця бібліотеки під час онлайн-огляду матеріально-технічної бази, доступ мають лише зареєстровані користувачі. У бібліотеці університету передбачено також доступ до зали для самостійної роботи та вільною зоною Wi-Fi. В університеті є в наявності комп'ютерні класи та аудиторії з доступною мережею Інтернет та мультимедійною технікою, що було підтверджено на зустрічах зі студентами, НПП та під час онлайн огляду матеріально-технічної бази. Експертною групою на онлайн-зустрічах було оглянуто аудиторії для проведення лекційних та практичних занять, де викладаються освітні компоненти даної ОП, комп'ютерні класи, а також кабінети для викладання іноземних мов. У рамках зустрічі з представниками Студентської Ради з'ясувалося, що факультет виділяє окремі приміщення для засідань і зустрічей членів студентського самоврядування, а також для молодіжного театру арт-студії “Склянка води”. Експертна група дійшла висновку, що ЗВО забезпечує здобувачам вищої освіти та НПП достатній рівень матеріальної та фінансової підтримки при реалізації цілей та програмних результатів навчання за ОП “Міжнародні економічні відносини”.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Інтерв'ювання здобувачів вищої освіти та викладацького складу під час зустрічей дозволяє зробити висновок, що ЗВО надає безоплатний доступ викладачам та здобувачам до інфраструктури та інформаційних ресурсів для навчання та викладацької чи наукової діяльності. Як зазначила доцент кафедри міжнародних економічних відносин і бізнесу Побоченко Л.М., для викладачів на безоплатній основі проводяться тренінги з підвищення кваліфікації в Інституті новітніх технологій та лідерства на базі ЗВО. Здобувачі знають про своє право користуватись

інфраструктурою ЗВО (аудиторним фондом, університетською бібліотекою, спортивними залами тощо) та час від часу ним користуються; доступ до інтернету надається через безкоштовний Wi-Fi в університеті

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

На факультеті міжнародних відносин у приміщеннях, які оглядалися експертною групою у рамках онлайн-зустрічі, дотримані норми та правила санітарно-технічної експлуатації. На факультеті працює пост охорони та відеоспостереження за місцями загального користування, в аудиторіях є вогнегасники, в коридорах навчального корпусу є пожежні гідранти. Під час карантину на факультеті дотримуються санітарно-гігієнічні норми (використовуються індивідуальні засоби захисту). Іногороднім студентам надається гуртожиток. Під час зустрічі зі здобувачами було з'ясовано, що умови проживання в гуртожитках є прийнятним. Проте, студенти вказали на необхідність удосконалення благоустрою території факультету. Здобувачі за даною ОП повідомили, що їм відомо про сектор безкоштовної психологічної допомоги, проте потреб у зверненні до психологічної служби не мали. Позитивним аспектом є наявність в НАУ медичного центру, який розташований біля навчальних корпусів (<http://medcenter.nau.edu.ua>). Проаналізувавши інформацію, надану під час спілкування зі студентством, викладацьким складом та представниками структурних підрозділів НАУ, експертна група встановила, що освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

ФМВ забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти шляхом поінформованості здобувачів. Студенти відзначають, що з будь-яким питанням можуть звернутися як на кафедру, так і в деканат. Важливу роль в інформаційній підтримці відіграє комунікація із студентами через такі офіційні канали розповсюдження інформації, як сайт університету та факультету або бібліотеки (<https://nau.edu.ua/>, <http://fmv.nau.edu.ua/>, <http://www.lib.nau.edu.ua/main/>). Студенти та представники Студентської Ради відзначили організовану постійну комунікацію через групи у таких соціальних мережах, як Facebook, телеграм-канали тощо. Студенти повідомили про години корпоративної культури з наставниками академічних груп, які надають кваліфіковану консультативну допомогу; графік яких доступний на сайті факультету (<http://fmv.nau.edu.ua/student/lessons-schedule/>). Ще одним видом комунікації зі здобувачами є анонімні опитування, які, як зазначалося начальником відділу моніторингу якості вищої освіти Гізуном А. І., проводяться наприкінці семестру, спірні питання з опитування виносяться на обговорення з викладачами для вирішення проблем. Під час відео-зустрічей здобувачі висловили загалом задоволеність підтримкою з боку університету та факультету.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами регулюється Концепцією організації інклюзивного навчання в НАУ (https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Systema_QA/Documentacija_QA/10_03_2020/Koncepcija_in_sluzija_14_02_2020.pdf). З'ясовано, що серед здобувачів за даною ОП не було і на сьогодні немає осіб з особливими освітніми потребами. Університет опікується організацією освітнього процесу в умовах інклюзії. Будівля факультету обладнана можливостями для адаптації осіб з інвалідністю - створення архітектурної безбар'єрності, що було продемонстровано під час огляду, який проводила гарант ОП. Проте, експертна група відзначає відсутність спеціальних санвузлів для людей з інвалідністю у корпусі факультету міжнародних відносин.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО діє чітка політика вирішення конфліктних ситуацій. Адміністрація Університету працює на попередження конфліктних ситуацій, що передбачено в Положенні про організацію внутрішньої службової перевірки (https://nau.edu.ua/site/variables/news/2020/Червень/Положення%20ослужб.%20перевірка_compressed.pdf) та Положенні про булінг, мобінг, кібербулінг, харасмент (https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Systema_QA/Documentacija_QA/10_03_2020/Pologenja_bulning_14.02.2020.pdf). Під час проведення експертизи було визначено, що здобувачі за даною ОП та науково-педагогічні працівники ознайомлені з процедурами вирішення конфліктних ситуацій у разі їхнього виникнення. Для запобігання корупції діє "Антикорупційна програма Національного авіаційного університету"

(<https://nau.edu.ua/ua/menu/universitet/zapobigannya-koruptsii.html>). Студентам відомо, що у ЗВО для надання заяв чи інформації про виявлені випадки корупційних правопорушень працює телефон гарячої лінії, електронна скринька та скринька довіри, яка розміщена у головному корпусі. Випадків виникнення конфліктних ситуацій за ОП “Міжнародні економічні відносини” не було, що було підтверджено під час відео-зустрічей як самими здобувачами, так і НПП.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

ОП “Міжнародні економічні відносини” має достатню матеріальну-технічну базу та навчально-методичне забезпечення. Освітній процес є безпечним для здоров'я здобувачів. ЗВО виділяє окремі приміщення для роботи студентського самоврядування та молодіжного театру, який функціонує на факультеті. Доступ до інфраструктури (аудиторного фонду, бібліотеки, мережі Інтернет, спортивних залів тощо) є безкоштовним. Університет забезпечує підтримку студентів (освітню, інформаційну, консультативну, соціальну), розвиває інфраструктуру з метою задоволення потреб та інтересів здобувачів, зокрема з особливими освітніми потребами. ЗВО має чітку та достатню нормативну базу для вирішення конфліктних ситуацій, пов'язаних з дискримінацією (булінг, мобінг, харасмент) та корупцією. Позитивною практикою експертна група вважає наявність у ЗВО медичного центру НАУ, де надається висококваліфікована допомога здобувачам та викладачам.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Як зазначили здобувачі вищої освіти, сайт науково-технічної бібліотеки університету потребує оновлення, так само, як і навколишня територія факультету міжнародних відносин. Рекомендовано провести благоустрій території факультету, а структуру сайту науково-технічної бібліотеки модернізувати. Корпус, в якому навчаються здобувачі за ОП “Міжнародні економічні відносини”, не повністю задовольняє потреби осіб, які мають обмежені можливості. Рекомендовано удосконалити доступність навчального корпусу, наприклад, за рахунок встановлення спеціальних санвузлів.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Загалом освітнє середовище є прийнятним для реалізації ОП “Міжнародні економічні відносини”, а матеріально-технічні та навчально-методичні ресурси є належним для якісної підготовки здобувачів. Зазначені вище сильні сторони та позитивні практики при аналізі діяльності ЗВО дозволяють зробити висновок, що ОП, яка акредитується, відповідає Критерію 7 із несуттєвими відхиленнями.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Відповідно до процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми, що визначені у Положеннях про освітні програми Національного авіаційного університету (https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Systema_QA/Documentacija_QA/14_05_2020/2020_05_12_Pologenja_pro_osvitni_programi_NAU_end2.pdf), про гаранта освітньої програми (https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Systema_QA/Documentacija_QA/28_05_2020/118_od_Pologenja_pro_garanta_OP_c.pdf) та наказі ректора «Про перегляд освітніх програм та навчальних планів» (https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Projekti/2021/1/Наказ%20в.о.%20ректора%20від%2012.01.21%20№009.pdf) моніторинг та перегляд ОП відбувається мінімум раз на рік. В ході зустрічі з НПП та здобувачами відзначено, що обговорення ОП проводиться у форматі розширеного засідання кафедри за участі представників роботодавців та здобувачів. До процесів моніторингу якості освіти за ОП, що проводиться не рідше одного разу на рік, залучені відділ забезпечення якості освітньої діяльності та деканат факультету. Проаналізувавши ОП та зміни, що відбулися з моменту її започаткування, експертною групою було встановлено, що вдосконалення ОП враховувало прийняття Стандарту за спеціальністю та отримані пропозиції стейкхолдерів, що підтверджено протоколами засідань кафедри.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

За результатами зустрічі зі здобувачами та гарантом підтверджено їх залучення до обговорення ОП, зокрема 13.05.2020 та 01.04.2021, а також участі у проходженні відповідних моніторингових опитувань щодо якості освіти (<http://fmv.nau.edu.ua/моніторинг-якості-реалізації-освітн/>). Гарант та здобувачі підтвердили врахування пропозицій здобувачів щодо збільшення практичної складової ОП. Начальник відділу моніторингу якості вищої освіти Гізун А.І. відзначив, що наразі ведеться робота із запуску опитувань здобувачів вищої освіти щодо якості викладання в рамках окремих ОК з метою аналізу траєкторії розвитку викладачів та удосконалення механізму рейтингування. Це було підтверджено і в рамках зустрічі з представниками студентського самоврядування. Голова студентської ради НАУ Падерін В.О. та голова студентської ради факультету міжнародних відносин Патланенко Б.Ю. в ході зустрічі з експертною групою відзначили про можливість представників органів студентського самоврядування брати участь у процесі періодичного перегляду освітньої програми та інших процедурах забезпечення її якості. Представники органів студентського самоврядування входять до Вченої ради Факультету міжнародних відносин, Вченої ради, Ради з якості, де відбувається погодження ОП.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

У ЗВО приділяється значна увага залученню роботодавців до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості. Нещодавно розроблено відповідну анкету (https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdHdOQ33ZP_PB-lrqaneriCMhl5g8b1hew-VfEoSZAA6HoUKw/viewform), за якої планується проводити опитування роботодавців. Інформація про співпрацю зі стейкхолдерами представлена за посиланням <http://fmv.nau.edu.ua/стейкхолдери/>. Приклади залучення роботодавців до перегляду ОП «Міжнародні економічні відносини», зокрема рецензії-відгуки, наведено за посиланням http://fmv.nau.edu.ua/en/structure/department_ua/k_mevb/mvirs_nav-met_zabez/opp/. В ході зустрічі з експертною групою роботодавці за ОП підтвердили зацікавленість та залученість до перегляду освітньої програми, а також проведення практик та працевлаштування випускників. Зокрема за пропозицією роботодавців в ОП було збільшено години на вивчення іноземної мови та додано розгляд INCOTERMS. Особливо варто відзначити практику проведення міжнародного лекторію, зокрема за участю представників дипломатичних місій (Японія, Албанія та ін.), а також тематичних лекцій, наприклад за тематикою блокчейн тощо. НПП відзначили факти співпраці з роботодавцями при підготовці методичного забезпечення дисциплін, зокрема при розробленні кейсів, наприклад, в рамках дисципліни «Економіка підприємства», а також запрошення роботодавців в якості гостей лекторів. На зустрічі з керівництвом ЗВО було акцентовано увагу на системній роботі з розширення міжнародного співробітництва та відкриття на базі факультету представництв міжнародних організацій.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

ЗВО взагалі та кафедра зокрема здійснюють системну роботу, що спрямована як на сприяння працевлаштуванню випускників (організація практик, заходів для комунікації потенційних роботодавців зі студентами, інформування про вакансії), так і на моніторинг кар'єрного шляху випускників (опитування, ведення бази даних місць роботи випускників кафедри, моніторинг соціальних мереж, спеціальний телеграм-канал). Інформація про кар'єрні шляхи випускників та відгуки про ОП представлені за посиланням http://fmv.nau.edu.ua/en/structure/department_ua/k_mevb/vupyskniki/. Анкета для опитування випускників доступна на сайті факультету міжнародних відносин НАУ за посиланням (<https://forms.gle/jsQZ6v4E6pTY3sNU6>). Результати опитування випускників щодо якості реалізації ОП (грудень 2020) представлені за посиланням (<http://fmv.nau.edu.ua/wp-content/uploads/2021/04/Результати-опитування-випускників-щодо-якості-реалізації-ОП-ФМВ-грудень-2020.pdf>). В ході зустрічі зі стейкхолдерами, серед яких були випускники ОП «Міжнародні економічні відносини» (Жозаченко Р.П., Корольова А.С., Ноздратенко Д.С., Подолинна І.І.), підтверджено, що випускова кафедра підтримує з ними зв'язок. Варто відзначити, що випускники залучаються до освітнього процесу, про що повідомили НПП та здобувачі в ході зустрічей з ними. Випускники відзначили, що отримані ними знання за результатами навчання є важливими та корисними для їх практичної діяльності.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Процедури реагування на виявлені недоліки в освітній програмі визначені в Положенні про систему забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти (https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/NAU_doc_nac_2019/Pologennja_pro_zabezpechennja_jakosti

_1.pdf). Важливим є те, що перегляд ОП в ЗВО здійснюється щороку (https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Projekti/2021/1/Наказ%20ов.о.%20оректора%20від%2012.01.21%20№009.pdf) та відбувається із залученням стейкхолдерів (здобувачі, роботодавці, випускники, студентське самоврядування, представники академічної спільноти). Обговорення при перегляді ОП відбувається в ході розширених засідань кафедри (протоколи засідання кафедри № 19 від 20.11.2019, № 8 від 13.05.2020, №1 від 04.02.2021), що підтверджено в ході зустрічей з експертною групою. В ЗВО проводяться моніторингові опитування здобувачів вищої освіти, що навчаються на 1,2,3,4 курсах бакалаврських програм (<https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/otsinyuvannya-rezultativ-yakosti-navchannya/>). Презентація дослідження якості реалізації ОП «Міжнародні економічні відносини» очима студентів представлена за посиланням [https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/NAU_doc_nac_2019/Якість%20реалізації%20освітньо-професійної%20програми%20\(Міжнародні%20економічні%20відносини\).pdf](https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/NAU_doc_nac_2019/Якість%20реалізації%20освітньо-професійної%20програми%20(Міжнародні%20економічні%20відносини).pdf). Гарант запевнила, що виявлені недоліки та побажання стейкхолдерів враховані при перегляді ОП у 2021 р.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація ОП «Міжнародні економічні відносини» є первинною. Однак при перегляді ОП було враховано рекомендації за результатами акредитації, яку проходила ОП «Міжнародні економічні відносини» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» за другим (магістерським) рівнем.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

За результатами акредитаційної експертизи ОП експертна група може відзначити, що в академічній спільноті НАУ сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку ОП та освітньої діяльності за нею. Формування культури якості забезпечується системою забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності НАУ (сформована відповідно до положення https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/NAU_doc_nac_2019/Pologennja_pro_zabezpechennja_jakosti_1.pdf), що функціонує на п'яти рівнях. В ході акредитаційної експертизи експертна група може підтвердити функціонування всіх з них. На першому рівні у ЗВО проводяться опитування здобувачів вищої освіти, випускників та роботодавців (<http://fmv.nau.edu.ua/моніторинг-якості-реалізації-освітн/>). На другому рівні забезпечення якості здійснюється через взаємодію НПП, гарантів ОП та завідувачів кафедр. Третій рівень реалізується на рівні факультету під керівництвом декана. Четвертий рівень представлений структурними підрозділами ЗВО, відділом забезпечення якості освітньої діяльності, Науково-методично-редакційною радою НАУ, Радою з якості, що реалізують відповідні процедури і заходи забезпечення якості вищої освіти (<https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/otsinyuvannya-rezultativ-yakosti-navchannya/>). П'ятий рівень системи представлений Наглядовою радою, Вченою радою та ректоратом, діяльність яких спрямовано на покращення здатності ЗВО виконувати вимоги усіх зацікавлених сторін до якості вищої освіти. Таким чином, до процедур і політики забезпечення якості системно залучені всі члени академічної спільноти НАУ. Під час інтерв'ювання здобувачі вищої освіти, науково-педагогічні працівники та інші стейкхолдери за ОП продемонстрували залученість до покращення якості освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Наявність дієвої внутрішньої системи забезпечення якості ЗВО у контексті реалізації ОП, що базується на взаємодії всіх членів академічної спільноти, структурних підрозділів та стейкхолдерів у виконанні відповідних внутрішніх заходів і процедур, спрямованих на досягнення якості освітнього процесу та забезпечення розвитку ОП. У ЗВО прийнято документи, що регламентують процес перегляду і вдосконалення ОП. Система забезпечення якості вчасно реагує на виявлені недоліки та враховує побажання стейкхолдерів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Опитування, які використовуються для комунікації зі здобувачами, випускниками та роботодавцями, мають незначні методичні недоліки, зокрема не дають змогу визначити рекомендації та проблемні моменти за окремими вимірами оцінювання освітнього процесу. Для усунення цього рекомендовано використовувати оцінювання за конкретними параметрами та практику відкритих питань. Участь роботодавців здійснюється, однак при перегляді ОП кожного разу відбувається їх зміна, тому рекомендується систематизувати участь роботодавців, зокрема розглянути можливість створення постійно діючої ради при ОП.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Оскільки ЗВО активно залучає стейкхолдерів та забезпечує тісну співпрацю всіх підрозділів для ефективної організації освітнього процесу та своєчасного реагування на недоліки, виявлені в ОП, а також відслідковує кар'єрний шлях випускників, залучає до перегляду ОП роботодавців, а окремі аспекти залучення стейкхолдерів до забезпечення якості потребують удосконалення, то ОП відповідає рівню В за даним Критерієм.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Основні нормативно-правові документи, що регламентують права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, знаходяться на офіційному сайті Університету (<https://nau.edu.ua/ua/menu/un%D1%96versitet/pro-un%D1%96versitet.html>, <https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/sistema-menedzhmentu-yakosti-nau/dokumentatsiya-sistemi-menedzhmentu-yakosti-universitetu/>, <https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/sistema-menedzhmentu-yakosti-nau/normativna-dokumentatsiya.html>) у вільному доступі. Однак, нормативно-правові документи на сайті Університету розміщені не разом, а така схема пошуку інформації викликає труднощі і ускладнює доступ до правил і процедур, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Під час проведення зустрічі зі здобувачами було встановлено, що здобувачам відома вся необхідна інформація щодо їх прав та обов'язків, а також вони вільно орієнтуються в пошуку необхідної інформації на сайті Університету та ФМВ. Після аналізу отриманої інформації під час онлайн-зустрічей ЕГ дійшла висновку, що загалом вся нормативна база НАУ є чіткою, визначає основні правила та процедури щодо організації усіх процесів в закладі вищої освіти.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

На сайті ЗВО є окремий розділ (<https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/proekti/proekti-osvitno-profesiynih-program/proekti-osvitno-profesiynih-program-2021.html>), в якому розміщуються всі проекти ОП, зокрема ОП "Міжнародні економічні відносини". Проект ОП публікується завчасно з метою одержання зауважень та пропозицій. Біля кожної ОП наводиться електронна адреса для надсилання пропозицій стейкхолдерами. На момент проведення акредитаційної експертизи за згаданим посиланням відсутні пропозиції зовнішніх стейкхолдерів до ОП "Міжнародні економічні відносини" редакції 2021 р. Під час онлайн-конференцій була надана інформація, що роботодавці беруть участь в оновленні ОП через кафедральні засідання. На сайті факультету розміщені рецензії та відгуки на ОП "Міжнародні економічні відносини" http://fmv.nau.edu.ua/structure/department_ua/k_mevb/mvirs_nav-met_zabez/opp/. Оприлюднена інформація щодо ОП на офіційному сайті Університету та факультету є чіткою та зрозумілою для стейкхолдерів.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Освітня програма першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 292 "Міжнародні економічні відносини" в галузі знань "Міжнародні відносини" розміщена на сайті Університету та факультету (<https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/ects/zagalna-informatsiya/informatsiya-po-osvitnih-programah.html>, http://fmv.nau.edu.ua/structure/department_ua/k_mevb/mvirs_nav-met_zabez/opp/). Інформація у вільному доступі щодо проекту ОП "Міжнародні економічні відносини" зберігається за останні чотири роки. На сторінці факультету http://fmv.nau.edu.ua/structure/department_ua/k_mevb/subject/ наведені обов'язкові дисциплін та дисциплін за вибором, зі змістом яких можуть ознайомитися стейкхолдери та майбутні здобувачі вищої освіти. ЗВО проводить опитування для зовнішніх стейкхолдерів (<http://fmv.nau.edu.ua/мониторинг-якості-реалізації-освітн/>), щоб активніше долучати їх до формування ОП. Однак результати даного опитування не розміщені на сайті. ЕГ вважає, що Університет на достатньому рівні інформує всі зацікавлені сторони.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Уся інформація та нормативні документи щодо організації та реалізації ОП “Міжнародні економічні відносини” викладено на сайті, що забезпечує прозорість та публічність діяльності ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Доступ до правил і процедур, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, на офіційному сайті Університету передбачає складний процес пошуку. Рекомендовано спростити доступ до необхідної інформації на сайті ЗВО шляхом удосконалення інтерфейсу, щоб за допомогою ключових слів отримувати результати пошуку. Результати опитувань стейкхолдерів відсутні на сайті ФМВ та Університету. Рекомендовано оприлюднювати результати опитувань стейкхолдерів на сайті факультету та Університету.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Оскільки, всі документи є розміщеними на офіційному сайті НАУ, але схема пошуку цих документів на сайті Університету є проблематичною, то ОП “Міжнародні економічні відносини” загалом відповідає Критерію 9 за рівнем В, а недоліки, що були виявлені, є несуттєвими і можуть бути виправлені відповідно до рекомендацій.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Процедура проведення акредитації була належним чином забезпечена з боку ЗВО – Національного авіаційного університету". Жодного натяку на організаційні порушення виявлено не було. Експертна група отримала позитивні враження від спілкування з керівництвом ЗВО, гарантом та усіма стейкхолдерами за ОП "Міжнародні економічні відносини".

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Георгіаді Неллі Георгіївна

Члени експертної групи

Мельник Тетяна Миколаївна

Омельяненко Віталій Анатолійович

Шаблюк Марія Володимирівна